

Lån fra AS til aksjonær

Siden oktober 2015 har kreditt eller sikkerhetsstillelse gitt av aksjeselskap til personlig aksjonær blitt skattlagt som utbytte.¹ Vi i Sticos erfarer at revisorer og regnskapsførere er godt kjent med disse reglene, men at de likevel skaper mye tvil og problemer.

Advokat
Øyvind Harila
Sticos

Deler av problemene oppstår fordi reglene er uklare og temaet i liten grad har vært drøftet inngående i juridisk litteratur. Meg bekjent foreligger det heller ingen publiserte avgjørelser fra skatteklagenemnda eller domstolene. I denne artikkelen vil jeg gå igjennom hovedreglene, men også forsøke å drøfte noen utvalgte temaer som vi har fått spørsmål om fra våre kunder litt dypere.

Generelt

Kreditt eller sikkerhetsstillelse som er ytt direkte eller indirekte fra selskap til personlig aksjonær, har siden 7. oktober 2015 blitt ansett som skattemessig utbytte for personlige aksjonærer.² Dette betyr at lånet eller sikkerhetsstillelsen skal skattlegges på samme måte som utbytte, med oppjustering og skjermingsfradrag.

Reglene omfatter i utgangspunktet alle typer kreditt og sikkerhetsstillelse som ytes direkte eller indirekte fra selskap til personlige aksjonærer og deres nærstående. Alt fra små kortsiktige til store langsiktige lån er omfattet. Dog gjelder det et unntak for visse kortsiktige lån, se nærmere under.

Omklassifisering har utelukkende skattemessig virkning, og har ingen innvirkning på den selskapsrettslige klassifiseringen av lånet. Motsatt har heller ikke den selskapsrettslige klassifiseringen noe å si for den skatterettslige klassifiseringen. Dette betyr at kreditt er et skattepliktig utbytte uavhengig av om lånet er lovlig eller ulovlig i henhold til de aksjerettslige bestemmelsene. Tilsvarende, selv om kreditten skatterettslig er et utbytte, så vil aksjonæren vanligvis ha en selskapsrettslig forpliktelse til å tilbakebetale ytelsen. Kort sagt, det er viktig å skille mellom skatteretten og selskapsretten.

Reglene gjelder kun for kreditt og sikkerhetsstillelser som blir ytt fra og med 7. oktober 2015. Reelle lån som ble ytt før denne datoen skal ikke skattlegges. Ifølge forarbeidene³ og Skatte-ABC⁴ kan slike lån likevel bli skattlagt i følgende tilfeller:

- saldo på lån økes (for eks. rammelån)
- ubetalte renter legges til hovedstolen
- det skjer en videreføring eller forlengelse av lån som er utbetalt før 7. oktober 2015

Når oppstår skatteplikten?

I henhold til lovens ordlyd utløses skatteplikten når kreditten eller sikkerhetsstillelsen ytes. Det er uklart hvilket

tidspunkt dette faktisk er. I juridisk teori har det blitt hevdet at det er tilstrekkelig at kreditten er gitt og at lånet ikke trenger å være utbetalt.⁵ Dette i motsetning til hva som blir hevdet i Skatte-ABC, som sier at lånet ytes når det utbetales,⁶ og at det er uten betydning hvilket tidspunkt lånet innvilges eller lånedokumentene undertegnes.

Denne forskjellen vil blant annet ha betydning for overgangstilfeller hvor kreditten ble avtalt før loven trådte i kraft mens utbetalingen skjedde etterpå. De to ulike tolkningene vil føre til to ulike resultater, skattlegging hvis utbetalingstidspunktet er avgjørende og ikke-skattlegging hvis avtale-tidspunktet er avgjørende. Det blir interessant å se om dette spørsmålet kommer opp i skatteklagenemnda, spesielt siden nestleder Benn Folkvord har uttalt at det er avtaletidspunktet som er avgjørende.

Imidlertid har jeg ikke sett at noen har drøftet når en sikkerhetsstillelse «ytes». Jeg antar at sikkerhetsstillelsen er ytt når den er gyldig overfor pantaver, og at det er uten betydning om, og i så fall når, sikkerhetsstillelsen får rettsvern overfor utenforstående tredjeparter. For eksempel vil en panteavtale være gyldig mellom partene så snart panteretten er avtalt, men for å få rettsvern overfor utenforstående tredje-

1 Skatteloven § 10-11 fjerde ledd.

2 Skatteloven § 10-11 fjerde ledd.

3 Prop. 1 LS (2015-2016) punkt 5.1.6.

4 Skatte-ABC 2018/2019 Lån til aksjonær/deltaker punkt 3.

5 Gjems Onstad m.fl. Bedriftsskatterett 10 utg. s. 600.

6 Skatte ABC 2018-2019 Lån til aksjonær/deltaker punkt 3.

Kreditt eller sikkerhetsstillelse som er ytt direkte eller indirekte fra selskap til personlig aksjonær, har siden 7. oktober 2015 blitt ansett som skattemessig utbytte for personlige aksjonærer.

parter må panteretten ofte registreres (underhåndspant) eller panteobjektet overleveres til panthaver (håndpant). Hvis min tolkning er riktig, blir en panteavtale skattepliktig allerede når panteretten er avtalt.

Begrepet kreditt

Begrepet kreditt omfatter all form for rettslig tilbakebetalingsplikt, ikke bare de rene låneavtalene.⁷ For eksempel kan det bli utbyttebeskatning hvis aksjonæren får kjøpt et driftsmiddel som skal betales etter at aksjonæren har mottatt driftsmiddelet (kredittkjøp). Antagelig gjelder dette ikke bare når aksjonæren skal betale med penger, men også når han skal yte formuesgoder.⁸ Det kan for eksempel bli snakk om utbyttebeskatning hvis aksjonæren selger et driftsmiddel til selskapet og aksjonæren får betalt før driftsmiddelet

blir overlevert. Imidlertid må det trekkes en grense mot utlån av gjenstander, som eventuelt skattlegges etter reglene om uttak og vederlagsfri bruk av selskapets gjenstander.

Det har blitt hevdet i teorien at det er et vilkår for utbyttebeskatning at aksjonæren har fått kreditten fordi han er aksjonær, og ikke fordi han har en annen rolle,⁹ som f.eks. kunde eller ansatt. Dette er løsningen for det selskapsrettslige utbyttebegrepet.¹⁰ Hvis det er et slikt vilkår, vil man kunne unngå en del urimelige resultater. På nåværende tidspunkt må det sies å være uavklart om det skatterettslig eksisterer et slikt vilkår. Jeg heller mot at det ikke foreligger et slikt vilkår da det etter min vurdering vil være i strid med klare lovens ordlyd, som ikke krever noe annet enn at man er aksjo-

nær og har fått kreditt eller sikkerhetsstillelse. Forhåpentligvis vil de fleste slike problemstillinger kunne unngås ved å bruke unntaksreglene som er gitt i forskrift, da det er gitt unntak både for kundefordringer og hvor ansatte eier få aksjer i selskapet.

Blir aksjonær i ettertid

En problemstilling er når kreditten ble gitt før aksjonæren ble aksjonær. Det kan for eksempel tenkes at en kunde blir aksjonær hos en av sine leverandører. Her er det etter min vurdering litt vanskelig språkmessig å si at selskapet «yter» kreditt, og at ordlyden derfor tilsier at aksjonæren ikke blir skattlagt. Dette tilsier at aksjonæren ikke blir skattlagt i disse tilfellene. Det kan stille seg annerledes hvis det er en sammenheng mellom aksjekjøpet og kreditten, for eksempel hvis aksjonæren får kreditten slik at han kan kjøpe

⁷ Gjems Onstad m.fl. *Bedriftsskatterett* 10 utg. s. 598.

⁸ Gjems Onstad m.fl. *Bedriftsskatterett* 10 utg. s. 598.

⁹ Gjems Onstad m.fl. *Bedriftsskatterett* 10 utg. s. 594, jf. *Folkvord Utbytte*, 2013 s. 169.

¹⁰ Rt. 1995 s. 1026 (Sandakergården AS).

aksjene.¹¹ Selskapsrettslig er en slik tolkning lagt til grunn i juridisk teori.¹² I en «spørsmål og svar» publisert på skatteetaten.no har skatteetaten uttalt at vurderingen av skatteplikt skal foretas på ytelsestidspunktet, noe som medfører at aksjonæren i utgangspunktet ikke blir skattlagt i slike tilfeller.

Ikke opprinnelig part i kredittforholdet

Et annet vanskelig spørsmål er om reglene omfatter de tilfellene hvor enten selskapet eller aksjonæren opprinnelig ikke var part i kredittforholdet. Jeg tenker da for eksempel på de tilfellene hvor selskapet kjøper tredjemens fordringer mot aksjonær, eller at en aksjonær overtar en annen persons gjeld til selskapet. I juridisk teori har det blitt hevdet at aksjonæren blir skattepliktig i slike tilfeller.¹³ Et slikt standpunkt er lagt til grunn i juridisk teori i tolkningen av de selskapsrettslige restriksjonene¹⁴ for kredittgivning.¹⁵ Standpunktet er blant annet begrunnet i at slike overføringer er avhengig av en disposisjon fra selskapet, og at denne disposisjonen er tilstrekkelig til å si at selskapet yter kreditt.

I mange slike tilfeller vil nok aksjonæren bli skattepliktig på grunn av at dette indirekte er en kredittgivelse fra selskapet, for eksempel når det før kreditten ble gitt var avtalt at selskapet skulle kjøpe fordringen eller der aksjonæren får ny kreditt fra sin kreditor mot at selskapet kjøper de allerede eksisterende fordringene mot aksjonæren. I de rene tilfellene, hvor det bare skjer en ren overføring i ettertid uten at dette var noen forutsetning for gammel eller nye kredittgivelse, heller jeg mot at aksjonær ikke blir skattepliktig. Språkmessig er det etter mitt syn vanskelig å si at selskapet i disse tilfellene «yter» kreditt, og mener også at rime-

lighetshensyn taler mot å skattlegge i slike tilfeller.

Begrepet sikkerhetsstillelse

Hva som i denne sammenhengen menes med begrepet sikkerhetsstillelse, har så vidt jeg kan se verken blitt behandlet i juridisk teori eller i Skatte-ABC. Vi antar at begrepet omfatter både at selskapet stiller sikkerhet i formuesgode, som for eksempel avtalepant, og at selskapet selv blir medskyldig eller kausjonist. Dette tilsvarer det som er lagt til grunn for de selskapsrettslige restriksjonene for sikkerhetsstillelse.¹⁶ For eksempel blir aksjonæren utbyttebeskattet hvis selskapet pantsetter et driftsmiddel som sikkerhet for aksjonærens forbrukslån som han har tatt opp i en bank.

Sikkerhetsretter der aksjonær er kreditor?

Et viktig spørsmål er om man skal skattlegge sikkerhetsretter som selskapet yter på grunn av at selskapet har en gjeld overfor aksjonæren. Skal man for eksempel skattlegge en aksjonær som med namsmyndighetenes hjelp får utleggspant i selskapets midler til sikkerhet for et krav aksjonæren har mot selskapet? Eller hva med en aksjonær som yter tjenester for selskapet, og som lovlig benytter seg av sin tilbakeholdsrett i selskapets eiendeler når selskapet misligholder sin betalingsforpliktelse? I en dansk sak om de tilsvarende danske reglene ble aksjonæren skattlagt da han solgte en eiendom til sitt aksjeselskap og selskapet gav ham panterett i eiendommen til sikring av selskapets gjeld til ham.

Slike tilfeller er ikke omtalt i forarbeidene, som utelukkende begrunner skattleggingen av sikkerhetsstillelser med at man ønsket å skattlegge lån som selskapet yter via en uavhengig tredjepart. Det var altså neppe lovgivers intensjon å skattlegge sikkerhetsstillelser som er ytt av selskapet i egenkap av å ha gjeld til aksjonær.

Som nevnt ovenfor er det uklart hvorvidt det er et vilkår for utbyttebeskatning at kreditten/sikkerhetsstillelsen har tilfalt aksjonæren i egenskap av å være aksjonær. Hvis det foreligger et slikt vilkår, er det klart at slike sikkerhetsstillelser ikke skal skattlegges. Men hva hvis det ikke foreligger et slikt vilkår? I så fall vil sikkerhetsstillelsen etter min vurdering antageligvis være skattepliktig siden selskapet teknisk sett «yter» en sikkerhetsstillelse, selv om det klart er ganske urimelig å skattlegge i slike tilfeller og det klart faller utenfor formålet med regelen. Siden dette er såpass uklart, ville jeg nok i slike tilfeller ha unnlatt å føre opp dette som utbytte og heller lagt ved en redegjørelse i skattemeldingen.

Sikkerhetsstillelse til gunst for både selskap og aksjonær

En beslektet problemstilling er når sikkerhetsstillelsen er til gunst for både selskapet og aksjonæren. Et typisk eksempel er de tilfellene hvor banken er villig til å låne ut mer penger og/eller gi bedre rentevilkår når aksjonæren står som låntaker, og hvor det derfor er aksjonæren som låner penger av banken og så låner disse videre til selskapet på samme vilkår. Hvis selskapet stiller sikkerhet overfor banken, er det klart at dette er en sikkerhetsstillelse som ytes fra selskap til aksjonær. Samtidig er det også klart at sikkerhetsstillelsen også er i selskapets interesse.

Her kan det kan argumenteres for at gjelden reelt sett er selskapets egen gjeld og at sikkerhetsstillelsen derfor ikke skal skattlegges. Eller sagt på en annen måte så får ikke aksjonæren denne sikkerhetsstillelsen i egenskap av å være aksjonær, men i egenskap av å være kreditor. En slik løsning har blitt lagt til grunn av Høyesterett i tolkningen av de selskapsrettslige restriksjonene for sikkerhetsstillelse.¹⁷ Etter vår oppfatning ville det vært den beste løsningen også skattemessig, men som sagt tidligere er det uklart om det skatterettslig er et vilkår for skattlegging at aksjonæren har fått ytelsen i egenskap av å være aksjonær. Hvis det ikke foreligger et slikt vilkår, heller vi

11 Merk at et slikt lån ofte vil være ulovlig iht. aksjeloven § 8-10.

12 Magnus Aarbakke m.fl. Aksjeloven og allmennaksjeloven 4. utg. s. 636 og Note 1487 i Rettsdata sine kommentarer til aksjeloven (Hugo P. Matre).

13 Gjems Onstad m.fl. Bedriftsskatterett 10 utg. s. 599. 14 ksjeloven § 8-7.

15 Andenæs m.fl. Aksjeselskaper og Allmennaksjeselskaper 3. utg. s. 461.

16 Andenæs m.fl. Aksjeselskaper og Allmennaksjeselskaper 3. utg. s. 461 og Magnus Aarbakke m.fl. Aksjeloven og allmennaksjeloven 4. utg. s. 635.

17 Rt. 1997 s. 840.

mot at sikkerhetsstillelsen er skattepliktig siden dette tilfellet, etter vår vurdering, er omfattet av bestemmelsens ordlyd.

Utbyttets størrelse

For kreditter er det forholdsvis enkelt å beregne utbyttets størrelse. En tar utgangspunkt i hvor mye som er utlånt, trekker ifra ubenyttet skjermingsfradrag og oppjusterer beløpet med en faktor på 1,44 (inntektsåret 2019).¹⁸ Hvis lånet er i utenlandsk valuta, må beløpet omgjøres til norske kroner.¹⁹

Verdsettelse av sikkerhetsstillelser?

Hva med sikkerhetsstillelser? Etter min vurdering bør man her skille mellom to tilfeller. Det ene er de tilfellene selskapet stiller sikkerhet for en kreditt som blir gitt til aksjonæren eller en av hans nærstående. For eksempel at selskapet pantsetter en eiendom til sikkerhet for huslån i en bank til aksjonærens sønn. Ifølge forarbeidene var formålet med å skattlegge sikkerhetsstillelser at aksjonær skal skattlegges likt både når han låner penger direkte fra sitt aksjeselskap og når pengene blir lånt indirekte via en tredjemann.

Det tilsier at i de tilfellene sikkerhetsstillelsen sikrer en kreditt som aksjonær har fått, at man kan si at kreditten helt eller delvis er gitt indirekte fra selskapet. I så fall bør regelen være at sikkerhetsstillelsen skattlagt etter størrelsen på kreditten, justeres iht. reglene om skjermingsfradrag og oppjustering. Poenget her er at man skattlegger selve kreditten siden selskapet har medvirket, og at det altså ikke er selve sikkerhetsstillelsen man skattlegger.

De andre tilfellene er når sikkerheten ikke sikrer en kreditt til aksjonær eller nærstående. For eksempel når selskapet har kjøpt aksjer av aksjonæren og aksjene blir pantsatt til sikring av aksjonærens krav på betaling. I disse tilfellene er det ikke noe kreditt som indirekte er gitt til aksjonæren, slik at det er sikkerhetsstillelsen som må

skattlegges. Det er ikke gitt noen særregler for verdsettelsen, noe som taler for at man må gå tilbake til hovedregelen, dvs. omsetningsverdien.²⁰ I dette tilfellet vil det si at man skal skattlegges for det aksjonæren eventuelt hadde måttet betale for at en uavhengig tredjeperson skulle tatt på seg en tilsvarende forpliktelse. Dette tilsvarer det som gjelder for andre naturalytelser som blir utdelt som utbytte.²¹ Det sier seg selv at det kan være vanskelig å finne ut hva en hypotetisk tredjeperson ville ha krevd som betaling, men siden de fleste skyldnerne klarer å gjøre opp for seg, må man anta at i de fleste tilfellene vil omsetningsverdien på sikkerhetsstillelsen være lavere enn verdien på forpliktelsen som skal sikres.

Fra noen hold er det hevdet at man skal skattlegge sikkerhetsstillelser ut ifra hvor stor sikkerhetsstillelsen er.²² Etter min vurdering har ikke dette støtte i rettskildene, og det er også tvilsomt om det er en god løsning. For det første er det ikke alltid at en sikkerhetsstillelse har et klart definert maksimumsbeløp. For eksempel vil en panterett i ikke-noterte aksjer være gyldig og kunne få rettsvern selv om det ikke er fastsatt noen maksimumsbeløp.²³ For det andre kan maksimumsbeløpet være både langt større og langt mindre enn størrelsen på den underliggende forpliktelsen.

For eksempel kan aksjonæren ha fått et lån på kr 1 000 000 og aksjeselskapet har pantsatt aksjer som var verdt kr 5 000 000. Å skattlegge aksjonæren for kr 5 000 000 når han bare har fått et lån på kr 1 000 000, vil etter min vurdering stride mot bestemmelsens formål, som var å skattlegge kreditten som aksjonæren indirekte har fått.

Hvilke låntakere som reglene gjelder for

Reglene gjelder kreditt eller sikkerhetsstillelse som ytes direkte eller indirekte til personlig aksjonær, aksjonærens

ektefelle (men ikke samboer), eller person som aksjonæren er i slekt eller svogerskap med i opp eller nedstigende linje eller i sidelinje så nær som onkel og tante. Dette er identisk med hvem som blir skattlagt for utdelinger fra selskapet.²⁴

Aksjonær skattlegges for lån til nærstående

Merk at det er aksjonæren som skal skattlegges, også for lån til nærstående. Hvis aksjonærens sønn får kreditt, blir aksjonæren skattlagt, og altså ikke sønnen. Hvis det er flere enn én aksjonær som er nærstående til aksjonæren, er det uklart hvem som skal skattlegges. For eksempel, hvem skal skattlegges for et lån hvis både mor og tante til låntaker er aksjonær? Det må sies at dette spørsmålet heller ikke er avklart for vanlige utbytter.

Nærstående

Når det gjelder svogerskap, er det vanlig å tolke dette som noe som er kun ett ekteskap unna. Dette er lagt til grunn i juridisk teori når det gjelder den likelydende nærståendedefinisjonen for vanlige utbytter.²⁵ Videre er det etter min vurdering naturlig å legge til grunn at når aksjonærens samboer ikke er omfattet av reglene, så vil heller ikke samboere til slektninger være omfattet.²⁶ Følgende fysiske personer vil derfor være omfattet:

Egne slektninger:

- Barn, barnebarn, oldebarn osv.
- Foreldre, besteforeldre, oldeforeldre osv.
- Søsken og søskens barn, barnebarn osv.
- Biologiske tanter/onkler, men ikke deres barn.
- Personer som er gift (ikke samboer) med de ovennevnte

Ektefelles (ikke samboers) slektninger:

- Ektefelles barn, barnebarn, oldebarn osv.
- Ektefelles foreldre, besteforeldre, oldeforeldre osv.

18 Skatteloven § 10-11 første ledd.

19 Skatteloven § 5-3.

20 Skatteloven § 5-3.

21 Skatte-ABC 2018-2019 Aksjer – utbytte, punkt 6.5.

22 Gjems Onstad m.fl. Bedriftsskatterett 10 utg. s. 597.

23 Panteloven § 4-2a.

24 Skatteloven § 10-11 andre ledd.

25 Zimmer m.fl. Bedrift, selskap og skatt 6 utg. s. 295.

Gjems Onstad m.fl. Bedriftsskatterett 10 utg. s. 610.

26 Zimmer m.fl. Bedrift, selskap og skatt 6 utg. 2014 s. 295.

Reglene gjelder kreditt eller sikkerhetsstillelse som ytes direkte eller indirekte til personlig aksjonær, aksjonærens ektefelle (men ikke samboer), eller person som aksjonæren er i slekt eller svogerskap med i opp eller nedstigende linje eller i sidelinje så nær som onkel og tante.

- Ektefellens søsken og søskens barn, barnebarn osv.
- Ektefellens biologiske tanter/onkler, men ikke deres barn.

Reglene er antatt å være uttømmende slik at kreditt eller sikkerhetsstillelse til andre (inkl. samboer) enn aksjonær eller nærstående ikke er skattepliktig.²⁷ Imidlertid kan det være tilfeller hvor alminnelige tilordningsregler tilsier at utdelingen skal anses å ha skjedd til aksjonæren, selv om lånet formelt sett overføres fra selskapet til en som ikke er aksjonær eller nærstående. Dette må vurderes konkret. Det kan også være aktuelt å beskatte aksjonæren ut fra ulovfestede omgåelsesregler.

Reglene gjelder ikke for kreditt/sikkerhetsstillelser til et selskap, som f. eks. lån til et AS eller ANS. Det blir altså ikke utbytteskatt hvis et AS låner pen-

ger til et annet AS, selv i tilfeller der begge selskapene er heleid av en og samme fysiske person.²⁸

Hvilke selskaper må lånet/sikkerhetsstillelsen komme fra?

Reglene om utbyttebeskatning gjelder for kreditt eller sikkerhetsstillelse som ytes av aksjeselskap, allmennaksjeselskap og andre selskaper som omfattes av skatteloven § 10–1, samt tilsvarende utenlandske selskaper. Dette medfører at utenlandsk registrerte selskaper med begrenset ansvar (for eksempel engelske Limited company) også vil være omfattet av regelverket selv om det ikke er registrert noen avdeling i Norge. Nuf som anses skattemessig som hjemmehørende i Norge, likestilles med aksjeselskap.

Videre gjelder reglene for annet selskap i samme konsern som det selskapet den personlige aksjonæren er aksjonær i. Konserndefinisjonen i aksjelovent § 1–3/allmennaksjelovent § 1–3 skal legges til grunn. Kort sagt er regelen at to selskaper er i samme konsern hvis det ene selskapet har bestemmende innflytelse over det andre, eventuelt at et tredje selskap har bestemmende innflytelse over begge selskapene. Et selskap vil typisk ha bestemmende innflytelse hvis det eier så mange aksjer at det har flertallet av stemmene i det andre selskapet sin generalforsamling, eller hvis selskapet av en annen grunn har rett til å velge eller avsette et flertall av medlemmene i styret.

I tillegg omfattes også lån som ytes indirekte ved hjelp av en uavhengig part. Det kan f.eks. skje ved at selskapet stiller sikkerhet for en uavhengig

²⁷ Skatterett 2-2016 side 140.

²⁸ Skatte-ABC 2018/2019 Lån til aksjonær/deltaker punkt 2.4.

parts lån til aksjonæren, eller ved at selskapet gir lån til en uavhengig part i sammenheng med at denne gir lån til aksjonæren.

Til slutt gjelder reglene også for lån der en personlig låntaker indirekte gjennom et selskap med deltakerfastsetting eier aksjer eller andeler i selskapet som gir lån.²⁹

Rente

Det kreves ikke at det beregnes rente på lån som skattlegges som utbytte/utdeling. Hvis det blir beregnet rente på slike lån, skal rentene behandles på vanlig måte.

Det kreves ikke at det beregnes rente på lån som skattlegges som utbytte/utdeling. Hvis det blir beregnet rente på slike lån, skal rentene behandles på vanlig måte.

Dersom det ytes rentefritt eller rimelig lån til aksjonær i egenskap av aksjonær, uten at lånet blir beskattet som utbytte etter reglene ovenfor, skal rentefordelen behandles som utbytte for aksjonæren. Dette gjelder for eksempel når unntakene i Finansdepartementets skatteforskrift § 10-11-1 (se nedenfor) kommer til anvendelse. Selskapet skal da uttaksbeskattes for rentefordelen.

Avtalte renter som betales ved forfall, skal som utgangspunkt ikke skattlegges som utbytte selv om rentene etter avtalen skal betales relativt sjeldent, for eksempel én gang i året.³⁰ Imidlertid kan det bli skatt hvis rentene ikke blir

betalt ved forfall, eller hvis rentene blir betalt ved at rentene tillegges hovedstolen.

Unntak fra utbyttebeskatning

Det er fastsatt fire unntak.³¹ Lån fra selskap til aksjonær skal ikke anses som utbytte i følgende tilfeller:

- kreditt eller sikkerhetsstillelse fra finansforetak³²
- kreditt under 100 000 kroner fra selskap til aksjonær dersom kreditten innfris innen 60 dager etter at den ble gitt
- kundefordringer som er ledd i selskapets ordinære virksomhet, dersom fordringen innfris innen 30 dager etter den ble gitt
- kreditt eller sikkerhetsstillelse som ytes fra arbeidsgiver dersom arbeidstakeren (eller visse nærstående) på lånetidspunktet ikke direkte eller indirekte eier mer enn fem prosent av aksjene eller andelene eller har mer enn fem prosent av stemmene på generalforsamlingen i arbeidsgiverselskapet eller et annet selskap i samme konsern

Kreditt under kr 100 000 og som innfris innen 60 dager

Flere uttak og tilbakebetalinger

Det gis altså et generelt unntak for kreditt under kr 100 000 fra selskap til aksjonær under forutsetning av at kreditten innfris innen 60 dager. Når en aksjonær tar opp flere lån og foretar flere tilbakebetalinger, skal både beløpsgrensen og tidsfristen vurderes isolert for hvert låneopptak og hver tilbakebetaling. Ved tilbakebetaling av kreditt kan den eldste kreditten anses tilbakebetalt først.

Eksempel – Lån under kr 100 000 som innfris innen 60 dager

1. januar låner aksjonær A kr 40 000 i B AS. 1. februar låner A ytterligere kr 50 000. 1. mars tilbakebetaler A kr 50 000 til B AS. De resterende kr 40 000 tilbakebetales 1. april.

Her utløses ikke utbyttebeskatning. Tilbakebetalingen 1. mars anses å gjelde kreditten på kr 40 000 som ble tatt opp 1. januar, samt kr 10 000 av kreditten som ble tatt opp 1. februar. Etter den første tilbakebetalingen ligger den resterende kreditten på kr 40 000 innenfor beløpsgrensen på kr 100 000, og 60-dagersfristen er ikke utløpt.

Eksempel – Lån under kr 100 000 som delvis innfris innen 60 dager

1. januar låner aksjonær A kr 40 000 i B AS. 1. februar låner A ytterligere kr 50 000. 1. mars tilbakebetaler A kr 30 000 til B AS. De resterende kr 60 000 tilbakebetales 1. april.

Her utløses utbyttebeskatning av kr 10 000 (kr 40 000 – kr 30 000), da denne delen av kreditten er eldre enn 60 dager. Resterende kreditt er innenfor beløpsgrensen på kr 100 000 og 60-dagersfristen.

Eksempel – Lån over kr 100 000 som innfris innen 60 dager

1. januar låner aksjonær A kr 90 000 i B AS. 1. februar låner aksjonær A ytterligere kr 80 000, slik at samlet lånesaldo blir kr 170 000. 1. mars tilbakebetaler A kr 100 000 til B AS. De resterende kr 70 000 tilbakebetales 1. april.

Aksjonær A skal utbyttebeskattes for kr 170 000 da samlet lån overstiger beløpsgrensen. Dette gjelder selv om lånene innfris innen 60 dager.

Nærmere om lån til ansatt aksjonær

Generelt

Lån til ansatt aksjonær som ikke eier mer enn fem prosent av aksjene i selskapet eller selskap i samme konsern, er unntatt fra utbyttebeskatning. Eierprosenten skal inkludere aksjer som eies av nærstående.

Styremedlemmer omfattes ikke av unntaket med mindre de også har et ordinært ansettelsesforhold i selskapet.

²⁹ Skatteloven § 10-42, ellefte ledd.

³⁰ Beskatning av aksjonærlån, Skatteetaten.no.

³¹ Finansdepartementets skatteforskrift § 10-11-1.

³² Se finansforetaksloven § 1-3 for definisjon av finansforetak.

Lån til ansatte ved kjøp av aksjer i selskapet

Det er ikke gitt noen særskilte regler for lån ved kjøp av aksjer i selskapet som en er ansatt i. Disse tilfellene vil omfattes av unntakene som er nevnt ovenfor. Det vil si at lånet ikke anses som utbytte med mindre den ansatte får en eierandel på mer enn fem prosent etter aksjekjøpet.³³

Tilbakebetaling

Ved tilbakebetaling av kreditt som tidligere er ansett som skattepliktig utbytte, skal dette innrapporteres som innbetalt kapital.³⁴ Dette medfører at skatteposisjonen innbetalt kapital og inngangsverdien på aksjene til aksjonær økes tilsvarende. Vi erfarer at det fra noen hold har blitt anført at denne regelen bare gjelder tilbakebetaling av kreditt som allerede har vært del i et skatteoppgjør. Altså at man ikke kan benytte regelen hvis ytelsen av kreditten og betalingen skjer samme år, siden kreditten da i praksis ikke har blitt skattlagt enda. Etter min vurdering kan ikke denne tolkningen være riktig. For det første fordi dette i praksis ville føre til dobbeltbeskatning, noe som er i strid med lovens system og bestemmelsens formål. For det andre krever lovens ordlyd kun at kreditten tidligere er ansett som skattepliktig utbytte, noe kreditten blir med en gang den er ytt.

Aksjonæren kan senere bruke denne skatteposisjonen ved utdeling av utbytte, med det resultat at utbytte skattemessig blir behandlet som tilbakebetaling av innbetalt kapital. Dette medfører i tilfelle at den skattemessige inngangsverdien blir redusert.

Loven nevner kun tilbakebetaling av kreditt, og sier altså ikke noe om «tilbakebetaling» av sikkerhetsstillelse. Det er derfor noe usikkert hva som er konsekvensene ved bortfall av en skattlagt sikkerhetsstillelse. Isolert sett tilsier ordlyden at bortfall av sikkerhetsstillelse ikke øker aksjonærens innbetalte kapital og inngangsverdi. Imidlertid vil dette føre til dobbeltbeskatning,

noe som helt klart er i strid med lovens system.

I de tilfellene hvor sikkerhetsstillelsen sikrer et lån som aksjonæren har fått hos en tredjepart, synes det som at skatteetaten mener at bortfallet av sikkerhetsstillelsen vil medføre økning av innbetalt kapital og inngangsverdi.³⁵ Hvis det først er akseptert med økning av innbetalt kapital og inngangsverdi i slike tilfeller, ser vi ingen grunn til at ikke denne regelen skal brukes på alle sikkerhetsstillelser. For eksempel bør den gjelde også for sikring av selskaps gjeld til aksjonæren (hvis slike sikkerhetsstillelser er skattepliktige, se drøftelse ovenfor).

Nedbetaling av lånet med senere utdeling av utbytte

Utbytte som benyttes til motregning av lån som tidligere er regnet som skattepliktig utbytte, skal ikke beskattes som utbytte.³⁶ Dette er altså en enkel og praktisk måte å bli kvitt lånet på, så fremt man har tilstrekkelig fri egenkapital til å beslutte utbyttet.

Også her har vi erfart at det har blitt hevdet at regelen ikke gjelder for kreditt når ytelsen og motregningen skjer samme år. Heller ikke her klarer jeg å se at dette har støtte i lovens ordlyd eller i lovens system.

Gjeldsettergivelse

Hvis lån som tidligere er beskattet som utbytte ettergis, skal ikke gjeldsettergivelsen beskattes.³⁷ Imidlertid kan dette selskapsrettslig være en utdeling, som derfor selskapsrettslig må behandles som et utbytte, eller en annen form for lovlig utdeling.

Hvis aksjonæren ikke er skattlagt ved utbetalingen av lånet og ettergivelsen ikke skyldes aksjonærens reelle betalingsvanskeligheter, skal selskapet behandle ettergivelsen som lønn eller utbytte.

Personlig deltaker i selskap med deltakerfastsetting

Lån fra selskap med deltakerfastsetting til personlig deltaker i slike selskaper skal anses som skattemessig utdeling for deltakeren innenfor deltakermodellen, tilsvarende som lån fra selskap til personlig aksjonær.³⁸ Det samme gjelder lån der en personlig låntaker indirekte gjennom et selskap med deltakerfastsetting eier aksjer eller andeler i selskapet som gir lån. Dette betyr at slike lån blir skattlagt tilsvarende som utbytte, dvs. som skattepliktig utdeling fra selskapet.

Reglene i dette avsnittet trådte i kraft med virkning fra og med 11. mai 2016. Det vil si at endringene gjelder for lån som blir tatt opp fra dette tidspunktet. Forøvrig gjelder det samme regelverket og de samme unntakene som for lån til personlig aksjonær.

³⁵ Beskatning av aksjonærlån, Skatteetaten.no.

³⁶ Skatteloven § 10-11 femte ledd.

³⁷ Skatte-ABC 2018/2019 – Lån til aksjonær/deltaker, punkt 7.

³⁸ Skatteloven § 10-42, ellefte ledd, kfr. § 10-11, fjerde til sjette ledd.

³³ Finansdepartementets høringsnotat av 17.11.2015 side 6.
³⁴ Skatteloven § 10-11 sjette ledd.